

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 22. lokakuuta 2023
(OR. en)

12584/23

LIMITE

CO EUR-PREP 31

ILMOITUS

Lähettiläjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Neuvosto

Asia: Eurooppa-neuvoston kokous (26. ja 27. lokakuuta 2023)
– Ehdotus päätelmiksi

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena Eurooppa-neuvoston työjärjestyksen 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti ehdotus päätelmiksi. Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja on valmistellut ehdotuksen tiiviissä yhteistyössä neuvoston puheenjohtajana kyseisellä puolivuotiskaudella toimivaa jäsenvaltiota edustavan Eurooppa-neuvoston jäsenen ja komission puheenjohtajan kanssa.

I. UKRAINA

1. Eurooppa-neuvosto toistaa tuomitsevansa jyrkästi Venäjän hyökkäyssodan Ukrainaa vastaan. Sota rikkoo selvästi YK:n peruskirjaa. Eurooppa-neuvosto vahvistaa Euroopan unionin tukevan vankkumatta Ukrainan itsenäisyyttä, suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta maan kansainvälisesti tunnustettujen rajojen sisällä sekä Ukrainan luonnollista oikeutta puolustautua Venäjän hyökkäystä vastaan.
2. Euroopan unioni aikoo jatkaa vahvaa rahoituksellista, taloudellista, humanitaarista, sotilaallista ja diplomatian avulla annettua tukeaan Ukrainalle ja sen kansalle niin kauan kuin se on tarpeen. Euroopan unioni jatkaa tiivistä yhteistyötä Ukrainan kanssa ja tukee sen uudistuspyrkimyksiä tiellä kohti liittymistä Euroopan unioniin.
3. Euroopan unioni aikoo erityisesti jatkaa kestävän sotilaallisen tuen antamista Ukrainalle muun muassa Euroopan rauhanrahaston [*p.m. 8. avustustoimikokonaisuuden mahdollinen hyväksyminen*] ja EU:n sotilaallisen avustusoperaation kautta. Eurooppa-neuvosto korostaa, että jäsenvaltioiden kahdenväliset toimet ovat tärkeitä ja että on tarpeen pyrkiä välittömästi nopeuttamaan sotilaallisen tuen, muun muassa ammusten ja ohjusten, toimittamista Ukrainalle, jotta voidaan vastata sen kiireellisiin sotilaallisiin ja puolustustarpeisiin, sekä ilmapuolustusjärjestelmien toimittamista maan väestön sekä maan kriittisen ja energainfrastruktuurin suojelemiseksi.

Pidemmillä aikavälillä Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot osallistuvat yhdessä kumppaneiden kanssa tuleviin Ukrainaa koskeviin turvallisuussitoumuksiin, jotka auttavat Ukrainaa puolustautumaan, vastustamaan pyrkimyksiä horjuttaa vakautta ja estämään hyökkäykset tulevaisuudessa. Eurooppa-neuvosto pyytää ulkoasiainedustajaa neuvoston ohjauksessa tekemään Ukrainan kanssa yhteistyötä EU:n tulevien turvallisuussitoumusten osalta ja raportoimaan kyseisistä keskusteluista joulukuussa kokoontuvalle Eurooppa-neuvostolle.

Kaikki sotilaallinen tuki ja turvallisuussitoumukset annetaan kunnioittaen kaikilta osin tiettyjen jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa ja ottaen huomioon kaikkien jäsenvaltioiden turvallisuus- ja puolustusedut.

4. Koska Venäjä kohdistaa jatkuvasti hyökkäyksiä Ukrainan siviili- ja kriittiseen infrastruktuuriin, Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot aikovat tehostaa humanitaarisen avun ja pelastuspalveluavun toimittamista Ukrainalle, mukaan lukien sähkögeneraattorit, muuntajat, siirrettävät lämpövoimayksiköt sekä suurjännite- ja valaistuslaitteet, jotta Ukrainaa ja sen kansaa autettaisiin selviytymään jälleen uudesta talvesta sodassa.
5. Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot aikovat jatkaa tehostettuja diplomaattisia vaikuttamistoimia sekä yhteistyötä Ukrainan ja muiden maiden kanssa tavoitteena varmistaa mahdollisimman laaja kansainvälinen tuki kattavalle, oikeudenmukaiselle ja kestäväälle rauhalle sekä Ukrainan rauhanaloitteen keskeisille periaatteille ja tavoitteille globaalin rauhanhuippukokouksen järjestämiseksi.
6. Venäjä on vastuussa valtavista vahingoista, joita sen hyökkäyssota Ukrainaa vastaan on aiheuttanut. Yksityisten tahojen hallussa olevien Venäjän pysäytetyistä varoista suoraan aiheutuvien satunnaisten tuottojen ohjaamisessa tukemaan Ukrainan jälleenrakentamista ja vahinkojen korjaamista on edistytävä määrätietoisesti, yhdessä kumppaneiden kanssa, EU:n ja kansainvälisen oikeuden mukaisesti. Eurooppa-neuvosto kehottaa ulkoasiainedustajaa ja komissiota nopeuttamaan asiaa koskevaa työtä. Euroopan unioni on edelleen sitoutunut tukemaan kansainvälisten kumppaneiden kanssa koordinoiden Ukrainan vahinkojen korjaamista sekä sen elpymistä ja jälleenrakentamista, miinanraivausprosessi mukaan lukien. Tässä yhteydessä Eurooppa-neuvosto on tyytyväinen Zagrebissa 11. ja 12. lokakuuta 2023 pidetyn humanitaarista miinanraivausta Ukrainassa käsitelleen kansainvälisen avunantajien konferenssin tuloksiin, joihin sisältyy tuki miinoja koskevan toiminnan tehokkaalle hallinnolle.
7. Venäjä ja sen johto on saatettava täysin vastuuseen sen Ukrainaa vastaan käymästä hyökkäyssodasta ja muista kansainvälisen oikeuden nojalla kaikkein vakavimmista rikoksista. Eurooppa-neuvosto kehottaa jatkamaan toimia muun muassa ydinryhmässä erityistuomioistuimen perustamiseksi käsittelemään Ukrainaa vastaan tehtyä hyökkäysrikosta ja mahdollisimman laajan alueiden välisen tuen ja legitimitetin takaamiseksi sille [sekä täyden korvauksen mekanismin perustamista]. Lisäksi Eurooppa-neuvosto ilmaisee tukensa Kansainvälisen rikostuomioistuimen työlle ja tuomitsee Venäjän pyrkimykset heikentää sen kansainvälisiä toimivaltuuksia ja toimintaa.

8. Eurooppa-neuvosto kehottaa painokkaasti Venäjää ja Valko-Venäjää varmistamaan välittömästi kaikkien laittomasti karkotettujen ja siirrettyjen ukrainalaisten lasten ja muiden siviilien turvallisen paluun.
9. Venäjän kykyä käydä hyökkäyssotaa on edelleen heikennettävä muun muassa vahvempien pakotteiden avulla, panemalla ne kaikilta osin ja tehokkaasti täytäntöön ja estämällä niiden kiertäminen, etenkin suuririskisten tavaroiden osalta, tiiviissä yhteistyössä kumppaneiden ja liittolaisten kanssa. Eurooppa-neuvosto tuomitsee Iranin ja Valko-Venäjän jatkuvan sotilaallisen tuen Venäjän hyökkäyssodalle. Se myös kehottaa kaikkia maita, erityisesti Pohjois-Koreaa, olemaan antamatta aineellista tai muuta tukea Venäjän hyökkäyssodalle. Euroopan unioni aikoo tehostaa yhteistyötään kumppaneiden kanssa Venäjän sotaa koskevien väärin narratiivien ja disinformaation torjumiseksi.
10. [Euroopan unioni on erittäin huolissaan Venäjän federaation ilmoituksesta peruuttaa täydellisen ydinkoekieltosopimuksen ratifiointinsa.]
11. Venäjän yksipuolinen päätös vetäytyä Mustanmeren viljasopimuksen täytäntöönpanosta, sen tahalliset iskut Ukrainan viljavarastoihin ja vientilaitoksiin sekä sen toimet vapaan merenkulun estämiseksi Mustallamerellä osoittavat, että Venäjä käyttää edelleen elintarvikkeita aseena ja heikentää maailman ruokaturvaa. Eurooppa-neuvosto korostaa Mustanmeren turvallisuuden ja vakauden elintärkeää merkitystä kestävän viljanviennin kannalta. Se tukee kaikkia toimia, myös YK:n toimia, joilla helpotetaan Ukrainan viljan ja muiden maataloustuotteiden vientiä niitä eniten tarvitseviin maihin, etenkin Afrikkaan ja Lähi-itään. Eurooppa-neuvosto kehottaa lisäämään EU:n solidaarisuuskaistojen kapasiteettia edelleen, jotta helpotetaan kauttakulkua ja vientiä näihin maihin, ja kehottaa komissiota ehdottamaan uusia toimenpiteitä tätä varten.

12. Eurooppa-neuvosto on tyytyväinen siihen, että Ukrainasta siirtymään joutuneiden henkilöiden tilapäistä suojelua on jatkettu maaliskuuhun 2025 saakka. Euroopan unioni on edelleen sitoutunut tukemaan siirtymään joutuneita henkilöitä sekä Ukrainassa että Euroopan unionissa, muun muassa myöntämällä riittävää ja joustavaa rahoitustukea jäsenvaltioille, joissa pakolaisista koituvista terveydenhoito-, koulutus- ja elinkustannuksista aiheutuvat rasitteet ovat suurimmat.
13. Euroopan unioni aikoo tukea edelleen Moldovan tasavaltaa sen pyrkiessä ratkaisemaan edessään olevia haasteita, jotka ovat seurausta Venäjän hyökkäyksestä Ukrainaan, sekä uudistuspyrkimyksissä sen tiellä kohti liittymistä Euroopan unioniin.

II. LÄHI-ITÄ

14. Eurooppa-neuvosto vahvisti jäsentensä 15. lokakuuta 2023 antaman julkilausuman ja tarkasteli edistymistä eri toiminta-alueilla ja tilanteen jatkotoimissa.
15. Eurooppa-neuvosto kannattaa YK:n pääsihteerin António Guterresin kehotusta humanitaariseen taukoon, jotta humanitaarista apua voidaan toimittaa sitä tarvitseville turvallisesti. Euroopan unioni jatkaa tiivistä yhteistyötä alueen kumppaneiden kanssa suojellakseen siviilejä, tukeakseen niitä, jotka yrittävät päästä turvaan tai tarjota apua, ja helpottaakseen ruoan, veden, sairaanhoidon ja polttoaineen saatavuutta sekä suojaan pääsyä. Se toistaa, että kaikki panttivangit on vapautettava välittömästi ilman ennakkoehtoja.
16. Eurooppa-neuvosto muistuttaa, että on vältettävä konfliktin leviämistä alueella ja tehtävä tässä yhteydessä yhteistyötä muun muassa palestiinalaishallinnon kanssa.
17. Euroopan unioni on valmis edistämään poliittisen prosessin elvyttämistä kahden valtion ratkaisun pohjalta ja on tyytyväinen Egyptin ehdottamaan aloitteeseen osallistavasta rauhanhuippukokouksesta.

III. MONIVUOTINEN RAHOITUSKEHYS 2021–2027

18. Vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehysten ehdotetusta tarkistamisesta käydyin perusteellisen keskustelun jälkeen Eurooppa-neuvosto pyytää neuvostoa jatkamaan asian käsittelyä, jotta yhteisymmärrykseen päästäisiin vuoden loppuun mennessä.

IV. TALOUS

19. Yhä monimutkaisempien haasteiden, kuten väestörakenteen muuttumisen ja maailmanlaajuisen kilpailun lisääntymisen, vuoksi Euroopan unioni tarvitsee vahvan taloudellisen perustan, jolla varmistetaan sen pitkän aikavälin kilpailukyky ja tasapuoliset toimintaedellytykset sekä sisäisesti että maailmanlaajuisesti ja jonka ytimessä ovat täysin toimivat sisämarkkinat ja niiden neljä vapautta. Euroopan unionin on vahvistettava teollista ja teknologista perustaansa ja parannettava taloutensa häiriönsietokykyä, turvallisia yhteyksiä, pääsyä maailmanmarkkinoille ja tuottavuutta säilyttäen samalla avoin taloutensa.

Arvioidessaan tähän mennessä saavutettua edistymistä Eurooppa-neuvosto korosti, että työtä on nopeutettava seuraavilta osin:

- a) kehitetään EU:n kilpailuetua digitaalisen ja puhtaan teknologian alalla muun muassa keskittymällä innovointiin, tutkimukseen, koulutukseen ja osaamiseen;
- b) varmistetaan puhtaan ja edullisen energian riittävä tarjonta;
- c) vähennetään keskeisiä kriittisiä riippuvuuksia ja monipuolistetaan tuotantoketjuja strategisten kumppanuuksien avulla;
- d) edistetään siirtymistä vahvemmin kiertoon perustuvaan talouteen; sekä
- e) kevennetään sääntelytaakkaa.

20. Eurooppa-neuvosto

- a) kehottaa lainsäätäjiä sopimaan pikaisesti kriittisiä raaka-aineita koskevasta säädöksestä, nettonollateollisuutta koskevasta säädöksestä ja sähkömarkkinoiden markkinarakenteen uudistamisesta;
- b) kehottaa aloittamaan yhteisten riskinarviointien laatimisen kriittisiä teknologia-aloja koskevan suosituksen valossa;
- c) kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita parantamaan edelleen investointien perusedellytyksiä muun muassa kilpailukykyä paremmin tukevan yhteisen, selkeän ja johdonmukaisen sääntelykehyksen ja liiketoimintaympäristön avulla. Eurooppa-neuvosto kehottaa kaikkia asiaankuuluvia elimiä jatkamaan työtä sääntelyn yksinkertaistamiseksi ja tarpeettoman hallinnollisen taakan, muun muassa raportointivaatimusten, keventämiseksi erityisesti pk-yritysten ja startup-yritysten osalta. Se myös kehottaa komissiota laatimaan tältä osin lisäehdotuksia, joissa hyödynnetään datatalouden ja standardoidun yritysdatan tarjoamia mahdollisuuksia;
- d) kehottaa komissiota ja lainsäätäjiä saattamaan päätökseen 9. helmikuuta ja 23. maaliskuuta 2023 annettujen Eurooppa-neuvoston päätelmien täytäntöönpanon niiden toimien osalta, joilla on tarkoitus vastata Yhdysvaltojen inflaation hillitsemistä koskevaan lakiin, ja hyväksymään lisätoimenpiteitä, joiden katsotaan olevan tarpeen EU:n kilpailukykyyn ja investointien houkuttelevuuden lisäämiseksi;
- e) muistuttaa komissiolle esittämästään kehotuksesta raportoida neuvostolle nykyisen valtiontukipolitiikan vaikutuksista sisämarkkinoiden eheyteen ja EU:n maailmanlaajuiseen kilpailukykyyn.

V. MUUTTOLIIKE

21. Eurooppa-neuvosto kävi strategisen keskustelun muuttoliikkeestä.

VI. MUUT ASIAT

22. Eurooppa-neuvosto ilmaisee syvän osanottonsa ja solidaarisuutensa äskettäisten luonnonkatastrofien ja äärimmäisten sääilmiöiden uhreille EU:n jäsenvaltioissa ja kolmansissa maissa.
23. Äärimmäisten sääilmiöiden yleistymisen ja voimistuminen tähdentävät, että maailmanlaajuiset toimet ilmastohätätilan ratkaisemiseksi ovat kiireellisiä. Ilmastomuutokseen sopeutumista koskevat toimet ovat olennaisia EU:n häiriönsietokyvyn ja kriisinhallintavalmiuksien vahvistamisessa. Eurooppa-neuvosto tarkasteli Dubaissa vuonna 2023 pidettävän Yhdistyneiden kansakuntien ilmastokokouksen (COP28) valmisteluja ja kehotti lisäämään globaaleja toimia ja nostamaan tavoitetasoa korostaen, että hallitustenvälisen ilmastomuutospaneelin raporttien mukaisesti lämpenemisen rajoittaminen noin 1,5 celsiusasteeseen edellyttää, että maailmanlaajuisen kasvihuonekaasupäästöjen päästöhuippu saavutetaan viimeistään ennen vuotta 2025. Eurooppa-neuvosto kehottaa Euroopan unionia antamaan mahdollisimman laajan tuen uusiutuvia energialähteitä ja energiatehokkuutta koskevalle maailmanlaajuiselle sitoumukselle COP28-kokouksessa.
24. Ottaen huomioon ulkopuolisen toiminnan aiheuttamat vahingot kriittiseen infrastruktuuriin Itämerellä Eurooppa-neuvosto painottaa, että tarvitaan tehokkaita toimia kriittisen infrastruktuurin häiriönsietokyvyn vahvistamiseksi ja turvallisuuden takaamiseksi. Lisäksi se korostaa, että on tärkeää soveltaa kokonaisvaltaista ja koordinoitua lähestymistapaa Euroopan unionin varautumiseen ja kriisitoimintaan [muun muassa unionin pelastuspalvelumekanismin kautta], jotta varmistetaan, että kaikki alat osallistuvat kaikki vaarat kattavaan lähestymistapaan.

25. Eurooppa-neuvosto on syvästi huolissaan Pohjois-Kosovon* turvallisuustilanteesta. Se tuomitsee jyrkästi Kosovon poliisia vastaan 24. syyskuuta 2023 tehdyn väkivaltaisen iskun. Euroopan unioni odottaa, että rikoksentekijät otetaan kiinni ja saatetaan ripeästi oikeuden eteen ja että Serbia tekee täysimääräistä yhteistyötä ja toteuttaa kaikki tarvittavat toimet. Kosovon ja Serbian on jatkettava pitkäjänteisiä toimia jännitteiden purkamiseksi, erityisesti järjestettävä Pohjois-Kosovossa mahdollisimman pian uudet vaalit, Kosovon serbien aktiivisesta osallistumisesta huolehtien. Epäonnistumisella jännitteiden purkamisessa on seurauksensa. Eurooppa-neuvosto pitää valitettavana, että kumpikaan osapuoli ei ole pannut täytäntöön suhteiden normalisointia koskevaa sopimusta ja sen täytäntöönpanoliitettä eikä muita sopimuksia, jotka on saatu aikaan EU:n tuella ulkoasiainedustajan johdolla käydyssä vuoropuhelussa, jolle EU:n erityisedustaja on antanut tukensa. Se kehottaa Kosovoa ja Serbiaa panemaan ne täytäntöön viipymättä ja ilman ennakkoehtoja. Tähän sisältyy serbienemmistöisten kuntien liiton/yhteisön perustaminen. Suhteiden normalisointi on olennainen edellytys molempien osapuolten tiellä kohti liittymistä Euroopan unioniin. Molemmat ovat vaarassa menettää merkittäviä mahdollisuuksia, jos edistystä ei saavuteta.
26. Eurooppa-neuvosto korostaa tukevansa toimia, joilla edistetään kestävän rauhan saavuttamista Armenian ja Azerbaidžanin välillä suvereniteetin vastavuoroisen tunnustamisen, rajojen loukkaamattomuuden ja alueellisen koskemattomuuden pohjalta. Eurooppa-neuvosto ilmaisee syvän huolensa Karabahin armenialaisten äskettäisen joukoittaisen siirtymisen johdosta. Euroopan unioni aikoo jatkaa humanitaarisen avun ja pelastuspalveluavun antamista Armenianle. Pakolaisten on voitava vapaasti käyttää kotiinpaluuoikeuttaan ilman minkäänlaisia ehtoja ja kansainvälisessä seurannassa sekä kunnioittaen asianmukaisesti heidän historiaansa, kulttuuriaan ja ihmisoikeuksiaan. Eurooppa-neuvosto seuraa tilanteen kehittymistä. Eurooppa-neuvosto kannustaa molempia osapuolia jatkamaan nopeasti Brysselin normalisointiprosessia.

* Tämä nimitys ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244/1999 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman lausunnon mukainen.

27. Eurooppa-neuvosto kävi strategisen keskustelun Sahelin tilanteesta. Se ilmaisee huolensa Sahelin turvallisuustilanteen jatkuvasta heikkenemisestä, jota pahentaa poliittinen epävakaus. Eurooppa-neuvosto painottaa, että vakaus Sahelissa ja sen lähialueella, muun muassa viereisissä rannikkovaltioissa, on ratkaisevan tärkeää EU:n turvallisuuden ja vaurauden kannalta. Myös Sahelin alueella asuvien ihmisten humanitaarinen tilanne on keskeinen huolenaihe. Euroopan unioni jatkaa toimintaansa ECOWASin ja alueen keskeisten kumppaneiden kanssa. Eurooppa-neuvosto pyytää ulkoasiainedustajaa ja komissiota esittämään vaihtoehtoja EU:n toimien ja asiaankuuluvien välineiden mukauttamiseksi alueen nykytilanteeseen. Eurooppa-neuvosto kehottaa vapauttamaan presidentti Bazoumin ja hänen perheensä välittömästi.

Eurooppa-neuvosto tuomitsee jyrkästi viimeaikaiset Ranskassa ja Belgiassa tehdyt terrori-iskut, joissa menehtyi ja loukkaantui Ruotsin ja Ranskan kansalaisia. Euroopan unioni toimii yhtenä rintamana ja vankkumatta terrorismin, vihan ja väkivaltaisten ääriliikkeiden torjumiseksi. Kehotamme kaikkia EU:n toimielimiä ja jäsenvaltioita toimimaan yhteistyössä kaikkien politiikan alojen aktivoimiseksi tältä osin.